

**ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ І ОХОРОНИ
НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА**

УДК: 338.1: 338.48-44(1-22)

DOI: 10.37128/2411-4413-2019-7-2

**ФУНКЦІОНАЛЬНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В КОНТЕКСТІ
ЗЕЛЕНОГО ЗРОСТАННЯ ©**

КОВАЛЬЧУК С.Я.
*кандидат економічних наук, доцент,
доцент економіки,
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)*

У статті акцентується увага на функціональні напрями розвитку економіки сільських територій, для формування збалансованого розвитку сільських територій в напрямі зеленого зростання. Метою дослідження є визначення напрямів та типів диверсифікації сільської економіки щодо забезпечення збалансованої залежності економічної, соціальної та екологічної складової сталого розвитку та зеленого зростання. Зазначено, що довготривала стійкість розвитку аграрного сектору економіки за економічними та соціальними показниками, забезпечена господарсько-організаційною та галузевою структурою. Для визначення сутності диверсифікації сільської економіки існують різні підходи, ефективне використання потенційних ресурсів здатне значно прискорити їхній розвиток і навіть змінити властивості й сутнісні характеристики сільських територій. Водночас з огляду на природоохоронну функцію сільських територіальних утворень під час розвитку тих чи інших видів господарської діяльності, виникає необхідність врахування зростаючого навантаження на біорізноманіття та екосистемні послуги. Зауважено, що на сучасному етапі розвитку сільських територій все більшого значення набувають практичні питання організації агроекотуризму, що відповідає критеріям економічної ефективності, екологічної безпеки і соціальної справедливості. Доведено, що одним із головних шляхів зеленого зростання економіки сільської території є забезпечення сприятливих умов для розвитку екосистем, щодо підвищення рівня диверсифікації економіки зі створенням особливих умов для збереження та відтворення інфраструктури сільських територій.

Ключові слова: диверсифікація сільської економіки, сільські території, зелене зростання, агро туризм, екосистеми, екосистемні послуги.

Рис.: 1. Літ.: 10.

**FUNCTIONAL DIRECTIONS OF RURAL DEVELOPMENT
IN THE CONTEXT OF GREEN GROWTH**

KOVALCHUK Svitlana
*Candidate of Economic Sciences, associate professor,
Economics Department,
Vinnitsia National Agrarian University
(Vinnitsia)*

In the article attention is accented on the problems of diversification of rural economy, for forming of the balanced development of rural territories at direction of green growth. A research purpose is determination of directions and types of diversification of rural economy in relation to providing of the balanced dependence the economic, social and ecological constituent of steady development and green growth. It is marked that of long duration stability of development of agrarian sector of economy on economic and social indicators, provided economic - by an organizational and of a particular branch structure. For determination of essence of diversification of rural economy there are different approaches, the effective involving of potential resources is able considerably to accelerate their development and even to change properties and essence descriptions of rural territories. At the same time taking into account the nature protection function of rural territories, developing those or other types of economic activity, is instrumental in the origin of necessity of account of the growing loading on a biotvariety and ekosystem services.

© **КОВАЛЬЧУК С.Я., 2019**

It is marked that on the modern stage of development of rural territories all greater value acquire the practical questions of organization of steady rural tourism, which answers the criteria of economic efficiency, ecological safety and social justice. It is well-proven that one of ways of green growth of economy of rural territory is providing of favourable terms for development of ekosystem, in relation to the increase of level of diversification of economy, with creation of the special terms for a maintainance and development of infrastructure of rural territories.

Key words: diversification of rural economy, rural territories, green growth, agro tourism, ecosystems, ecosystem services.

Fig.: 1. Lit.: 10.

ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ В КОНТЕКСТЕ ЗЕЛЕННОГО РОСТА

КОВАЛЬЧУК С. Я.

кандидат экономических наук,

доцент, доцент кафедры экономики,

Винницкий национальный аграрный университет

(г. Винница)

В статье акцентируется внимание на функциональные направления развития экономики сельских территорий, для формирования сбалансированного развития сельских территорий в направлении зеленого роста. Целью исследования является определение направлений и типов диверсификации сельской экономики относительно обеспечения сбалансированной зависимости экономической, социальной и экологической составляющей устойчивого развития и зеленого роста. Отмечено, что долговременная устойчивость развития аграрного сектора экономики по экономическим и социальным показателям обеспечивается хозяйственно-организационной и отраслевой структурой. Для определения сущности диверсификации сельской экономики существуют разные подходы, эффективное задействование потенциальных ресурсов способно значительно ускорить их развитие и даже изменить свойства и сущностные характеристики сельских территорий. В то же время, учитывая природоохранную функцию сельских территорий, которая развивает те или иные виды хозяйственной деятельности и способствует возникновению необходимости учета растущей нагрузки на биомногообразие и экосистемные услуги. Отмечено, что на современном этапе развития сельских территорий все большего значения приобретают практические вопросы организации устойчивого сельского туризма, который отвечает критериям экономической эффективности, экологической безопасности и социальной справедливости. Доказано, что один из путей зеленого роста экономики сельской территории - обеспечение благоприятных условий для развития экосистем относительно повышения уровня диверсификации экономики с созданием особенных условий для сохранения и развития инфраструктуры сельских территорий.

Ключевые слова: диверсификация сельской экономики, сельские территории, зеленый рост, агротуризм, устойчивое развитие, экосистемы, экосистемные услуги.

Рис.:1. Лит.: 10.

Постановка проблеми. Одним із основних напрямів підвищення сталого розвитку та зеленого зростання сільських територій є диверсифікація сільської економіки. В умовах зелених трансформаційних змін економічної моделі господарювання перехід від сучасної неефективної галузевої і територіальної структури сільської економіки до нової соціально й інноваційно-орієнтованій моделі розвитку набуває пріоритетного значення. Аграрний сектор економіки демонструє позитивну динаміку зростання, формуючи останніми роками близько 14% валової доданої вартості в країні та біля 40% валютних надходжень від експорту. Інвестиційна привабливість сільського господарства становить в близько 50% зростання обсягів капітальних інвестицій у 2018 році [1]. Довготривала стійкість розвитку аграрного сектору економіки за економічними та соціальними показниками забезпечена господарсько-організаційною та галузевою структурою. Станом на сьогодні 43% валової продукції сільського господарства виробляється громадянами на земельних ділянках особистого селянського господарства. Питання диверсифікації сільської економіки визначають важливість розвитку аграрного сектору економіки країни в забезпеченні продовольчої безпеки та забезпечення сталості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми диверсифікації сільської економіки досліджено в науковому доробку відомих вчених, таких як П. Вайнгартен, Т. Зінчук [3], Г. Калетнік [6], І. Прокопа [4], М. Петрик [2], В.Ткачук, В. Трегобчук, А. Мазур, І. Щербата [5], Л. Шепотько, В. Юрчишин та ін. Проте, питання впливу диверсифікації сільської економіки на зелене зростання недостатньо досліджено.

Мета дослідження – оцінка реалізації зеленого зростання у розвитку економіки сільських територій та визначення особливостей диверсифікації сільської економіки та її впливу на зелену економіку.

Виклад основного матеріалу. Багатофункціональна модель розвитку економіки сільських територій припускає створення різних форм і видів господарської діяльності, що задовольняє потреби сільського населення у сфері зайнятості. Більшість вчених позитивно оцінюють пропозиції Європейської Комісії щодо політики розвитку сільських територій, одними з напрямів якої є поліпшення якості життя у сільських регіонах і сприяння диверсифікації господарської діяльності. Зокрема, М. Петрик та П. Вайнегер розглядають функції сільського господарства, що виходять за рамки виробництва продуктів харчування, можливі перспективи для розвитку туризму у сільській місцевості й виробництва біомаси для вироблення біоенергії, що є важливими напрямками структурних перетворень і диверсифікації у сільській місцевості [2 с. 49-55].

Зазначимо, що для визначення сутності диверсифікації сільської економіки існують різні підходи, зокрема науковці Т. Зінчук та В. Ткачук виділяють: 1) в умовах диверсифікації втрати прибутку з одного виду діяльності (галузі) можуть бути компенсовані завдяки одержанню більшого прибутку від реалізації продукції інших галузей чи форм господарської діяльності; 2) розширення сфери господарської діяльності на сільській території зі збереженням екосистеми [3, с. 27]

У свою чергу економічні втрати з одного виду діяльності (галузі) не можуть вплинути на фінансово-економічний стан території, оскільки її питома вага в доходах перестає бути домінантною. Тому сільські території з вищим ступенем диверсифікації відзначаються вищою стійкістю економіки, особливо в умовах зелених трансформацій і прояву кризових явищ: інфляції, неплатежів, низької платоспроможності населення тощо. Упровадження цієї ідеї в сучасних умовах пов'язують із процесом деаграризації сільської економіки - зменшенням у її структурі частки (але не обсягів!) аграрного виробництва, що відповідно передбачає прискорений розвиток несільськогосподарських видів діяльності [4, с. 47-50]

Паритет між функціями сільських територій залежить від природо-ресурсного потенціалу та стану екосистеми. Причому ефективно задіяння потенційних ресурсів здатне значно прискорити їхній розвиток і навіть змінити властивості й сутнісні характеристики сільських територій. Водночас з огляду на природоохоронну функцію сільських територіальних утворень під час розвитку тих чи інших видів господарської діяльності виникає необхідність врахування зростаючого навантаження на біорізноманіття та екосистемні послуги.

Варто зазначити, що будь-яка сільська територія може створити стратегію спорідненої та неспорідненої диверсифікації або поєднати ці два типи (комбінувати), що максимально відповідатиме потенціалу екосистеми та її відношенню до ризиків [5, с. 414-420].

Споріднена диверсифікація створює конкурентну перевагу за рахунок синергетичного ефекту від обміну ключовими навичками, технологіями, досвідом і рішеннями управління, створюючи ефект кооперації. Неспоріднена диверсифікація доцільна тоді, коли в базовій галузі відбувається зниження обсягів реалізації та прибутку; коли нові види діяльності мають майбутні перспективи прибутку; коли невикористана велика частина потенціалу; коли є певні технологічні й управлінські навички у зазначеному виді діяльності.

Для сільських територій проявом такого виду диверсифікації є агротуризм і сільський туризм. Розвиток такого виду диверсифікації, з одного боку, сприяє повнішому використанню невикористаного трудових ресурсного і природоресурсного потенціалів регіону, а відтак забезпечує зростання доходів селян, а з іншого - через сплату єдиного податку місцевим радам за місцем державної реєстрації наповнює місцевий бюджет. У свою чергу, на сучасному етапі розвитку сільських територій все більшого значення набувають практичні питання організації сталого туризму, що відповідає критеріям економічної ефективності, екологічної безпеки і соціальної справедливості [9; 7].

Зелений туризм включає всі види екологічного туризму, агротуризм, агроекотуризм, до цього напрямку також належить частина видів пізнавального, етнографічного, ностальгічного, спортивного оздоровчого туризму. У контексті стійкого розвитку зелені маршрути є інноваційним туристичним

продуктом, що поєднує елементи активного, пізнавального і рекреаційного туризму [7]. Це, зокрема і забезпечення оптимального конкурентного середовища на туристському ринку (на базі розвитку промислового виробництва дичини для спортивного полювання, рибицтва і рибальства).

У всьому світі популярність сільського туризму зростає з року в рік, але найбільш розвинений цей вид туризму в країнах Західної Європи. Багато науковців цього напрямку досліджень упевнені в тому, що саме агротуризм стане основою зеленого зростання економіки сільських територій.

Мотивація розвитку агротуризму пов'язана перш за все із погіршенням екологічного і психологічного стану у великих містах, прагненням відпочивати на екологічно сприятливих територіях, відродженням інтересу до елементів традиційної народної культури, пошуком нових джерел поліпшення фінансового положення сільських жителів, прагненням до розширення сфери спілкування; посиленням конкуренції в традиційних сферах інвестицій на сільській території; пошуком нових сфер і об'єктів інвестування[8].

Отже, міжнародні організації ЮНЕП та Світова туристична організація вважають, що туризм у контексті «зеленої» економіки означає туристичну діяльність яка повною мірою враховує поточне і майбутнє, тобто економічні, соціальні й екологічні фактори, а також задовольняє потреби споживачів послуг (туристів) та інституції сільської економіки. Відтак зелений туризм, агротуризм, екотуризм - це не окремі форми туризму – в перспективі всі види туризму повинні стати «зеленими» і стійкими, а саме:

1) оптимально використовувати ресурси навколишнього середовища, які є ключовим елементом для розвитку туризму, підтримувати ключові екологічні процеси і сприяти збереженню природних ресурсів і біорізноманіття;

2) поважати соціокультурну ідентифікацію місцевих громад, допомагати зберегти їхню культурну спадщину і традиційні цінності;

3) забезпечувати життєздатну довгострокову економічну діяльність, що гарантує справедливий розподіл усіх вигод залучених сторін, включаючи задоволення туристів, стабільну зайнятість і можливості для отримання доходів і соціальних послуг сільськими територіями [8; 9].

Індустрія туризму стикається з безліччю серйозних проблем, пов'язаних з «озелененням» і сталим розвитком. Конкретні завдання, які повинні бути вирішені, пов'язані з наступними сферами див. рис. 1.

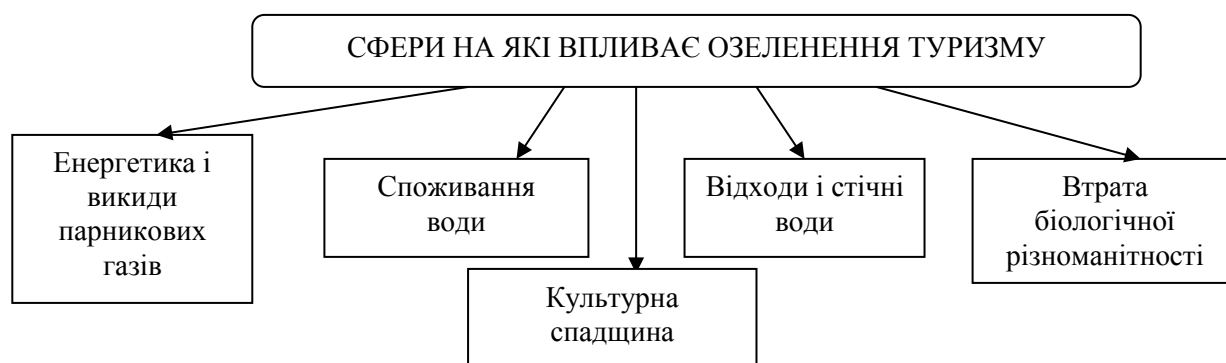

Рис. 1. Сфери на які впливає «озеленення» туризму

Джерело: розробила автор

Збереження біологічної різноманітності визнане світовою спільнотою як найважливіше завдання, від якого залежить виживання і розвиток людства. Окрім руйнування глобального і локального природного середовища, проблеми в цій галузі звужують можливості для розвитку місцевої економіки і породжують конфлікти з місцевим населенням. При цьому ситуація з біорізноманіттям значною мірою залежить від того, яким чином поглиблюється туризм, особливо в країнах, що розвиваються. У зв'язку з цим у світі ведеться велика робота з інтеграції принципів сталого розвитку в процес планування туризму. Наприклад, ЮНВТО і Конвенція з біологічного різноманіття розробили Керівні принципи взаємозв'язку між біорізноманіттям і розвитком туризму [10].

Максимальне використання «зеленого» туризму для забезпечення сталого розвитку відповідає викликам, пов'язаним із процесами глобалізації та зниженням негативного впливу наслідків туризму.

У середині 2000-х рр. економіка туризму складала 5% світового ВВП і надавала близько 8% від загальної зайнятості. Ця галузь займала четверте місце у світовому експорті (після паливної, хімічної і автомобільної промисловості). Туризм постійно росте протягом останніх 60 років, а за останні 20 років – у середньому на 4% в рік. Причому в країнах, що розвивається, туризм збільшується швидшими темпами, ніж у розвинених країнах. Випереджувальними темпами розширюється туристична галузь у країнах з перехідною економікою: з 2000 р. до сьогодні вона зросла більш ніж на 60%. Прогнозується, що ці тенденції збережуться і в майбутньому. Розвиток туризму стимулює розвиток інших галузей економіки (сільського господарства, харчової і переробної промисловості, логістики, інфраструктури, будівництва, сфери послуг та ін.) [7; 10].

Зелений туризм є тим новим видом туризму, який все більше затребуваний на внутрішньому і міжнародному ринках з причини не тільки економіко-соціальної, але й екологічної, культурної дії, забезпечуючи стійкий розвиток регіонів країни.

Різновид зеленого туризму «агрокотуризм» - туризм у сільській місцевості на підставі договорів, з метою відпочинку, оздоровлення, ознайомлення з природним потенціалом сільської території, національними культурними традиціями без заняття трудовою, підприємницькою, іншою діяльністю, яка приносить прибуток (дохід) на сільській території. Практика розвитку туризму свідчить, що агротуризм і екотуризм – це взаємодоповнювальні і взаємопов'язані поняття. Ефективний розвиток агрокотуризму можливий лише у разі балансу інтересів населення, туристів і навколишнього середовища. Щорічно цей напрям стає все більш популярним, цьому сприяє глобальна урбанізація суспільства [8].

Експерти ЄС підраховали, що ліжко-місце може «відпрацювати» фермерам стільки ж, як і одна корова. Зараз цей напрям туризму в ЄС приносить туристичній індустрії до 20% доходів. В Італії за 10 років кількість ферм, відкритих для туристів, збільшилась у сім разів. У Польщі без оподаткування можна здавати в оренду туристам до п'яти кімнат [7].

Україна має великий потенціал в розвитку «зеленого» сільського туризму. У селах нараховується близько 200 тисяч садиб, які могли б стати місцем для сільського туризму. За оцінками експертів цей напрям може приносити до 500 млн. гривень доходу в рік. Сьогодні агротуризм в Україні розвивається в окремих регіонах або на окремих фермах. В основному, на фермах молодих і прогресивних господарів, які зрозуміли, що цей напрям дійсно є рентабельним і привабливим для споживачів [8].

На сьогодні час перед агротуризмом стоїть низка викликів, які вимагають проведення аналізу, осмислення шляхів розвитку і вироблення заходів для забезпечення ефективного функціонування і розвитку цієї сфери. У країні продовжує поглиблюватися процес урбанізації (у містах проживає більше 77% населення країни), і кількість охочих жити і працювати в селі стає все меншою. Разом з тим більше 25% сільських жителів – це особи пенсійного віку, а саме їхня участь (старше покоління) привнесла в агрокотуризм національний колорит. Збереження етнокультурної спадщини і є тією особливістю сільського середовища, що виконує функцію збереження сільських територій.

Пріоритетні напрямки диверсифікації економіки сільської території в контексті зеленого зростання наступні: 1. впровадження у сферу організації агрокотуризму кластерної моделі розвитку; 2. розвиток приватно-державного партнерства в соціально-економічному облаштуванні села і сталому розвитку сільських територій; 3. стимулювання в'їзного туризму за допомогою розвитку безвізового туризму і формування позитивного іміджу країни; 4. здійснення інформаційно-освітньої діяльності серед населення країни про культурно-природну спадщину її регіонів [2, с. 45-55].

Один з шляхів досягнення зеленого зростання сільською економікою - забезпечення сприятливих законодавчих умов для зростання, які надають населенню послуги у сфері сільського зеленого туризму.

Висновки. Отже, врахування викликів розвитку світового господарства в напрямку зеленого зростання запобігає ризикам гальмування економічного зростання та забезпечує ефективне використання природного капіталу і його відтворення. «Зелені трансформації» формують взаємозалежні зв'язки між країнами і становлять відчутний секторальний вплив на структурну перебудову сільських територій з урахуванням їхньої специфіки та збереження екосистем. Забезпечення сприятливих умов для зеленого зростання економіки сільських територій, підвищення рівня диверсифікації економіки створюють, особливі умови для збереження та відтворення інфраструктури сільських територій.

Світова практика показує, що для багатьох країн такий вид діяльності, як сільський туризм, не відокремлений від аграрного виробництва і є одним з механізмів сільського розвитку. Володіючи значним туристично-рекреаційним потенціалом, комплексом історико-культурних і архітектурних пам'яток і природно-кліматичними ресурсами сільські території України мають всі можливості для зеленого зростання поряд з диверсифікацією сільської економіки. Напрямами подальших досліджень є визначення показників зеленого зростання, які характерні для сільських територій і формують екосистемні послуги та впливають на збереження екосистем.

Список використаних джерел

1. Концепція розвитку фермерських господарств та сільськогосподарської кооперації на 2018-2020 роки. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 р. № 664-р URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/664-2017-%D1%80#n8> (дата звернення 24. 04.2019 р.)
2. Петрик М., Вайнгартен П. Роль сільського господарства в розвитку сільської місцевості в країнах Центральної і Східної Європи: рушійна сила трансформації або соціальний буфер? ІАМО, 2005. С. 49-55. URL : www.iamo.de. (дата звернення 27. 04.2019 р.)
3. Зінчук Т.О., Ткачук В.І. Теоретично-методологічні засади диверсифікації сільської економіки в контексті європейського досвіду. Економіка АПК. 2011. №1. с. 27-37.
4. Прокопа І. В. Соціальні аспекти розвитку сільських територій Економіка АПК. 2005. № 11. С. 47-50
5. Щербата І., Прокопишин О., Іваницька Г. Диверсифікація як напрям соціально-економічного розвитку сільських територій. Вісник Львівського національного аграрного університету. Сер : Економіка АПК. 2013. № 20(1). с. 414-420. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnau_econ (дата звернення 24. 04. 2019 р.)
6. Калетник Г.М. Стратегіко-інституційні засади ефективності використання потенціалу аграрного сектору економіки. Економіка. Фінанси. Менеджмент. 2015. №1. С.3-15
7. ЕаР Green. *Оценка Зеленой Трансформации Экономики: Руководство для стран Восточного Партнерства ЕС*. Париж. 2016. URL : <http://www.green-economies.pdf> (дата звернення 24. 04. 2019 р.)
8. В Україні стрімко зростає ринок агротуризму. URL : <https://informato.news/v-ukrajini-strimko-zrostaie-rynok-ahroturyzmu-eksperty/>(дата звернення 24. 04. 2019р)
9. Ключевые новости аграрного рынка. URL: <http://agroportal.ua/news/ukraina>(дата звернення 19. 04. 2019 р.)
10. United Nations Environment Programme and World Tourism Organization. *Tourism in the Green Economy – Background Report*. 2012. URL : <https://www.e-unwto.org>. (дата звернення 24. 04. 2019 р.)

Refereneces

1. Kontsepsiia rozvytku fermerskykh hospodarstv ta silskohospodarskoi kooperatsii na 2018-2020 roky [Conception of development of farmer economies and agricultural cooperation is on 2018-2020 years]. (2017, September 13). *Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13 veresnia 2017 r. № 664-r. - Order of Cabinet Ukraine from September, 13 in 2017 № 664-p. zakon5.rada.gov.ua*. Retrieved from: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/664-2017-%D1%80#n8> [in Ukrainian].
2. Petrik, M. & Weingarten, P. (2005), *Rol' sel'skogo khozyaystva v razvitii sel'skoy mestno sti v stranakh Tsentral'noy i Vostochnoy Yevropy: dvizhushchaya sila preobrazovaniy ili sotsial'nyy buffer [The Role of Agriculture in the Development of Rural Localities in Central and Eastern Europe: Driving Power of Transformation or Social Buffer]*, pp. 49-55, available at: www.iamo.de [in Ukrainian].
3. Zinchuk, T. O. & Tkachuk, V.I. (2011), *Teoretychno-metodolohichni zasady dyversyfikatsiyi sil's'koyi ekonomiky v konteksti yevropeys'koho dosvidu [Theoretical and Methodological Principles of Diversification of the Rural Economy in the Context of European Experience]*, *Economics of Agroindustrial Complex, Vol.1*, pp. 27-37 [in Ukrainian].
4. Prokop, I.V. (2005), Social aspects of rural development, *Economy of the agroindustrial complex*, No. 11. pp. 47-50 [in Ukrainian].
5. Shcherbata, I., & Prokopyshyn O., & Ivanitskaya, 'G. (2013), *Dyversyfikatsiya yak napryam sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku sil's'kykh terytoriy [Diversification as a Direction of Socio-Economic Development of Rural Territories]*, *Visnyk of Lviv National Agrarian University. Ser: Economy of the agroindustrial complex. Vol. 20 (1)*. pp. 414-420 [in Ukrainian].
6. Kaletnik H. (2015) *Stratehiko-instytutsiyni zasady efektyvnosti vykorystannya potentsialu ahrarnoho sektoru ekonomiky, Ekonomika. Finansy. Menedzhment*, Vol. 1 pp.3-15 [in Ukrainian].

7. EaP Green (2016), Evaluation of the Green Transformation of the Economy: Guide for the Eastern Partnership countries of the EU, available at: http://www.green-economies-ap.org/ru/resources/EaP%20GREEN_GGI%20Gui%20declean_RUS_Final.pdf (Accessed 1 February 2019).
8. The agrotourism market is growing rapidly In Ukraine (2017), *Informator*, available at: <https://informator.news/v-ukrajini-strimko-zrostaje-rynok-ahroturyzmu-eksperty/> [in Ukrainian].
9. Key news of the agrarian market (2018), available at: <http://agroportal.ua/news/ukraina/>.
10. United Nations Environment Programme and World Tourism Organization (2012), *Tourism in the Green Economy. Background Report*, available at: <https://www.e-unwto.org>.

Інформація про автора

КОВАЛЬЧУК Світлана Ярославівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент економіки, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: syk_vsau@ukr.net)

KOVALCHUK Svitlana – Candidate of Economic Sciences, associate professor, Economics Department Vinnitsia National Agrarian University. (21008, Vinnitsia, Soniachna str. 3, e-mail: syk_vsau@ukr.net).

КОВАЛЬЧУК Светлана Ярославовна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры экономики, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: syk_vsau@ukr.net)

УДК: 338.486

DOI: 10.37128/2411-4413-2019-7-3

**ТУРИЗМ ЯК СТРУКТУРНИЙ КОМПОНЕНТ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ
ДЕРЖАВИ ©**

**ГРИЩУК Н. В.,
асистент,
кафедра фінансів, банківської справи
та страхування,
Вінницький національний
аграрний університет
(м.Вінниця)**

В статті розкрито сутність туризму, як трендового напрямку діяльності. Обґрунтована необхідність й важливість туристичних послуг, сутнісний вплив на структурну перебудову економіки задля збереження конкурентоспроможності.

Досліджено стратегії розвитку туризму, як своєрідного напрямку діяльності, що спрямований на задоволення потреб населення та усебічний розвиток соціуму.

Встановлено, що актуальним питанням для Вінниччини є розвиток сільського зеленого туризму. Подальший розвиток даного напрямку діяльності сприятиме розвитку малого та середнього бізнесу, зменшенню рівня безробіття у сільській місцевості, укріпленню міжнародних зв'язків, залученню внутрішніх та зовнішніх потенційних туристів до пізнання багатой природної та історико-культурної спадщини краю, збереженню екологічної рівноваги тощо.

За проведеним дослідженням визначено, що фінансове забезпечення формування пріоритетного туристичного продукту у Вінницькій області уможливується за сприянням надходжень із обласного бюджету, місцевих бюджетів та позабюджетних установ, шляхом використання відповідного інструментарію, що передбачено Програмою розвитку туризму в області на 2017-2020 роки.

Ключові слова: туризм, туристичні послуги, державне регулювання, державна політика, національна економіка, стратегічний розвиток, законодавство, інформаційна складова, фінансовий ринок, фінансове забезпечення, зелений туризм, сільський туризм.

Табл.: 4. Рис.:1. Літ.: 16.